

TRI SUSEDNÉ KRAJINY VÝCHODNÉHO PARTNERSTVA: UKRAJINA, MOLDAVSKO A BIELORUSKO

Politika Východného partnerstva EÚ, ktorá vznikla v roku 2009, zahŕňa šesť krajín bývalého Sovietskeho zväzu: Arménsko, Azerbajdžan, Bielorusko, Gruzínsko, Moldavsko a Ukrajinu. Partnerstvo vzniklo v roku 2009 s cieľom podporovať snahy o politické, sociálne a hospodárske reformy v týchto krajinách zamerané na zvýšenie demokratizácie, dobrej správy vecí verejných, energetickej bezpečnosti, ochrany životného prostredia a hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Všetky členské krajiny okrem Bieloruska sú tiež členmi Parlamentného zhromaždenia Euronest.

UKRAJINA

Dramatické udalosti, ktoré sa odohrávajú na Ukrajine od novembra 2013, sa začali ako proeurópsky protest namierený proti rozhodnutiu vtedajšieho prezidenta Viktora Janukovyča nepodpísať dohodu o pridružení k EÚ, ktorá bola parafovaná v marci 2012. Toto hnutie napokon viedlo k zmene vlády a parlamentným voľbám v októbri 2014, po ktorých sa k moci dostali proeurópske a proreformné strany.

Po protestoch hnutia Euromajdan Rusko v marci 2014 nezákonne anektovalo Krym a východnú časť Ukrajiny zachvátil ozbrojený konflikt vyvolaný separatistami podporovanými Ruskom. Podľa OSN bolo na Ukrajine od prepuknutia konfliktu zabitých viac ako 12 000 ľudí^[1]. Tento počet zahŕňa aj 298 ľudí, ktorí 17. júla 2014 cestovali lietadlom spoločnosti Malaysian Airlines (let MH17), ktoré sa zrútilo v oblasti kontrolovanej separatistami.

Napriek dohodám z Minska, ktoré sa rokovaniami dosiahli v roku 2015, a vytvoreniu formátov rokovaní, ako sú trojstranná kontaktná skupina (OBSE, Rusko a Ukrajina) a normandská štvorka (Rusko, Ukrajina, Nemecko a Francúzsko), udržateľnosť prímeria spochybňujú pravidelne prepukajúce boje. EÚ podmienila zrušenie svojich hospodárskych sankcií voči Rusku úplným splnením dohody z Minska Moskvou. Odvtedy sankcie pretrvávajú.

Keďže Ukrajina splnila kritériá akčného plánu liberalizácie vízového režimu, začal sa pre ukrajinských občanov s biometrickým pasom od 11. júna 2017 uplatňovať bezvízový styk, ktorý umožňuje vstup do EÚ na najviac 90 dní. Tento krátkodobý bezvízový režim má za cieľ uľahčiť medziľudské kontakty a posilniť obchodné, spoločenské a kultúrne väzby medzi EÚ a Ukrajinou^[2].

[1]<https://www.ohchr.org/Documents/Countries-UA/ReportUkraine16Nov2018-15Feb2019.pdf>

[2]https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-Homepage/4081/eu-ukraine-relations-factsheet_en

Dohoda o pridružení nadobudla platnosť 1. septembra 2017, pričom predbežne a čiastočne sa uplatňuje už od 1. novembra 2014. Jeden zo základných prvkov dohody – prehĺbená a komplexná zóna voľného obchodu (DCFTA) – sa stal plne funkčný 1. januára 2016.

Dohoda o pridružení ponúka nové hospodárske príležitosti tak pre EÚ, ako aj pre Ukrajinu. EÚ tým posilnila svoje postavenie najdôležitejšieho obchodného partnera Ukrajiny. V prvých ôsmich mesiacoch roku 2017 sa vývoz z Ukrajiny do EÚ a ukrajinský dovoz z EÚ v porovnaní s rovnakým obdobím v predchádzajúcom roku zvýšil približne o 27 %^[3].

V prezidentských voľbách v apríli 2019 zvíťazil nad prezidentom Porošenkom nováčik Volodymyr Oleksandrovič Zelenskyj. Parlamentné voľby sa uskutočnia v októbri 2019.

Okrem politickej podpory EÚ prisľúbila podporný balík vo výške 12,8 miliardy EUR na podporu reformného procesu na Ukrajine, pričom z tejto sumy už bolo uvoľnených 2,81 miliardy EUR v rámci makrofinančnej pomoci (MFP). Spoločne s Ukrajinou stanovila program reforiem a pozorne sleduje pokrok vo viacerých prioritných oblastiach: boj proti korupcii, reforma súdnictva, ústavná reforma a novelizácia volebného zákona, zlepšenie podnikateľského prostredia, energetická účinnosť a reforma verejnej správy. Tretia a posledná splátka makrofinančnej pomoci vo výške 600 miliónov EUR bola 18. januára 2018 zrušená, lebo Ukrajina nespĺnila stanovené podmienky. Komisia potom v marci 2018 navrhla nový program MFP vo výške 1 mld. EUR, ktorý Európsky parlament schválil v júni 2018 a Rada v júli 2018^[4].

V jeseni 2014 Komisia vytvorila špeciálnu [skupinu na podporu Ukrajiny](#) pozostávajúcu z expertov z inštitúcií EÚ a členských štátov, ktorí zabezpečujú koordináciu a poradenstvo pre ukrajinské orgány v kľúčových reformných oblastiach.

V decembri 2014 bola na Ukrajinu vyslaná [poradná misia EÚ pre reformu sektora civilnej bezpečnosti na Ukrajine \(EUAM\)](#), ktorá koordinuje medzinárodnú pomoc v oblasti civilnej bezpečnosti a okrem bežnej operatívnej činnosti poskytuje ukrajinským orgánom strategické poradenstvo, ktorého súčasťou je aj školenie v otázkach budovania udržateľných, verejne zodpovedných a účinných bezpečnostných služieb, ktoré posilňujú právny štát.

A. Pozícia Európskeho parlamentu

Od začiatku súčasného legislatívneho obdobia, teda od júla 2014, prijal Európsky parlament 19 uznesení o Ukrajine. Najnovšie z nich bolo prijaté 12. decembra 2018 a týkalo sa vykonávania dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou. Európsky parlament prijal 25. októbra 2018 uznesenie o situácii v Azovskom mori. Parlament okrem toho v roku 2018 udelil Sacharovovu cenu za slobodu myslenia ukrajinskému filmovému režisérovi Olegovi Sencovovi, ktorý bol odsúdený na 20 rokov väzenia v Rusku za to, že protestoval proti nezákonnej okupácii Krymu Ruskom.

---

[3]https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-Homepage/4081/eu-ukraine-relations-factsheet_en

[4]http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6600_sk.htm

B. Medziparlamentná spolupráca

Európsky parlament pod vedením Elmara Broka – hlavného poslanca povereného aktivitami EP na podporu demokracie na Ukrajine – takisto realizuje rozsiahly program budovania kapacít pre ukrajinský parlament (Verchovnú radu). Toto úsilie vychádza z odporúčaní vypracovaných v rámci misie zameranej na posúdenie potrieb, ktorá sa pod vedením bývalého predsedu Európskeho parlamentu Pata Coxa uskutočnila v období od septembra 2016 do februára 2017.

Parlament je tiež zodpovedný za riadenie procesu mediácie, dialógu Jeana Monneta, na ktorom sa zúčastňujú predseda Verchovnej rady a lídri poslaneckých klubov a ktorý slúži na sledovanie realizácie týchto odporúčaní.

Právnymi rámcami pre opatrenia Parlamentu na podporu a budovanie kapacít sú memorandá o porozumení, ktoré boli podpísané s Verchovnou radou 3. júla 2015, a dohoda o administratívnej spolupráci, ktorú podpísali generálni tajomníci oboch parlamentov v marci 2016.

Deviate zasadnutie Parlamentného výboru pre pridruženie EÚ – Ukrajina sa uskutočnilo 13. až 14. marca 2019 v Štrasburgu. Výbor v záverečnom vyhlásení a odporúčaní opakuje svoju dôraznú podporu zvrchovanosti a územnej celistvosti Ukrajiny v rámci jej medzinárodne uznaných hraníc. Vyjadruje hlboké znepokojenie nad ďalším zhoršovaním bezpečnostnej situácie na Donbase a odsudzuje kroky Ruska v Azovskom mori, keďže predstavujú porušenie medzinárodného námorného práva a medzinárodných záväzkov Ruska. Uznáva reformné úsilie, ktoré sa vynaložilo od roku 2014 aj napriek veľmi nepriaznivým podmienkam, a víta najmä pokrok, ktorý sa dosiahol v oblastiach, ako je verejné obstarávanie, makroekonomická stabilizácia, zdravotná starostlivosť, dôchodková reforma a proces decentralizácie. Taktiež zdôrazňuje, že pre úspech celého reformného procesu a dokončenie reformy súdnictva má rozhodujúci význam účinný boj proti korupcii^[5].

C. Pozorovanie volieb

Európsky parlament je veľmi aktívny pri pozorovaní volieb na Ukrajine, pričom v rokoch 2014 – 2015 vyslal do krajiny tri pozorovateľské misie: na prezidentské voľby 25. mája 2014, parlamentné voľby 26. októbra 2014 a komunálne voľby, ktoré sa uskutočnili 25. októbra 2015.

Voľby do ruskej Dumy sa na celom území Krymu konali 18. septembra 2016, no pozorovateľské misie Úradu pre demokratické inštitúcie a ľudské práva Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE/ODIHR) sa na nich nezúčastnili. 18. marca 2018 sa na Kryme uskutočnili aj ruské prezidentské voľby, ktoré EÚ odsúdila a v reakcii na ne zaviedla nové sankcie^[6]. Dňa 11. novembra 2018 sa vo východných regiónoch Ukrajiny konali „prezidentské a parlamentné voľby“. EÚ voľby neuznala a považovala ich za nezákonné a v rozpore so znením a duchom dohôd z Minska. Európsky parlament vyslal pozorovateľskú misiu na prezidentské voľby, ktoré sa konali v marci až apríli 2019. Podľa úradu ODIHR boli základné slobody vo všeobecnosti

[5] <http://www.europarl.europa.eu/delegations/sk/d-ua/activities/inter-parliamentary>

[6] <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/05/14/ukraine-eu-adds-five-persons-involved-in-the-organisation-of-russian-presidential-elections-in-illegally-annexed-crimea-and-sevastopol-to-sanctions-list/>

rešpektované a kandidáti mohli viesť kampaň slobodne. Hlasovanie bolo dobre zorganizované, transparentné a efektívne. Dôveryhodnosť volebného procesu však narušili niektoré nezrovnalosti a početné náznaky, že počas volieb došlo k zneužitiu štátnych zdrojov a kupovaniu hlasov.

MOLDAVSKO

EÚ a Moldavsko podpísali 27. júna 2014 dohodu o pridružení zahŕňajúcu prehĺbenú a komplexnú dohodu o voľnom obchode (DCFTA), ktorá nadobudla platnosť v júli 2016. Dohoda o pridružení posilňuje politické a hospodárske väzby Moldavska s EÚ. Stanovuje sa v nej plán reforiem v oblastiach, ktoré majú zásadný význam pre dobrú správu vecí verejných a hospodársky rozvoj, a posilňuje sa spolupráca v niekoľkých sektoroch. Podpísaním tejto dohody sa Moldavsko zaviazalo k reforme svojich vnútroštátnych politík na základe právnych predpisov a postupov EÚ. Plán vykonávania dohody o pridružení je vymedzený v aktualizovanom programe pridruzenia na roky 2017 – 2019, ktorý bol prijatý v auguste 2017 a zahŕňa 13 kľúčových priorít. Aby Moldavsko mohlo tento ambiciózny plán realizovať, využíva značnú podporu EÚ.

V apríli 2014 sa Moldavsko stalo prvou krajinou Východného partnerstva, ktorá má možnosť využívať bezvízový režim. Po škandále s bankovým podvodom v roku 2014 bola pomoc EÚ dočasne pozastavená. Po tom, čo sa koncom roka 2016 dosiahla dohoda o programe medzi Moldavskom a Medzinárodným menovým fondom (MMF), ktorého hlavným zámerom bolo stabilizovať bankový sektor, EÚ obnovila platby rozpočtovej podpory. Bilaterálna pomoc pre Moldavsko v rámci nástroja európskeho susedstva (ENI) sa v období 2014 – 2017 pohybovala v rozmedzí 335 miliónov EUR až 410 miliónov EUR. V septembri 2017 bol prijatý nový viacročný program EÚ na roky 2017 – 2020 (284 miliónov EUR až 348 miliónov EUR), ktorý sa zameriava na tieto prioritné oblasti: hospodársky rozvoj a trhové príležitosti; posilňovanie inštitúcií a dobrej správy vecí verejných vrátane právneho štátu a bezpečnosti; pripojiteľnosť, energetická efektívnosť, životné prostredie a zmena klímy; a mobilita a medziludské kontakty.

Parlamentné voľby v Moldavsku v roku 2014 viedli k vytvoreniu koalície liberálov a demokratov, hoci najsilnejšou stranou sa stala proruská Socialistická strana. Zloženie vlády sa však niekoľkokrát zmenilo a dramaticky sa zmenili aj vzťahy strán v parlamente, čím sa zmenila politická situácia a zvýraznila politická nestabilita krajiny. Prezidentské voľby na jeseň 2016 vyhral proruský kandidát Igor Dodon zo Socialistickej strany.

Vládna koalícia prijala v júli 2017 nový zákon o voľbách, ktorým sa prešlo z pomerného systému na zmiešaný systém a podľa ktorého sa 51 poslancov volí vo väčšinových volebných obvodoch a 50 poslancov sa volí v rámci pomerného hlasovania, a to aj napriek negatívnym stanoviskám Benátskej komisie, OBSE/ODIHR a viacerých vedúcich predstaviteľov EÚ. Parlamentné voľby vo februári 2019 opäť vyhrala Socialistická strana, ktorá získala 35 kresiel. Za ňou nasledovala Demokratická strana s 30, blok ACUM s 26 a strana Șor so 7 kreslami. ACUM zastupuje voličov, ktorí nechcú podporovať socialistov, ale nie sú spokojní s tým, ako demokratická strana vládla v uplynulých piatich rokoch. Toto obdobie bolo totiž poznačené politickou manipuláciou a korupciou.

Hlavnou výzvou pre Moldavsko je aj naďalej otázka separatistického regiónu Podnestersko, ktorý jednostranne vyhlásil nezávislosť. EÚ sa ako pozorovateľ zúčastňuje na rokovaniach 5+2 o urovnaní podnesterského konfliktu a naďalej podporuje komplexné, mierové riešenie založené na zvrchovanosti a územnej celistvosti Moldavska s osobitným postavením Podnesterska.

Okrem toho sa z času na čas prejavuje politické napätie medzi Kišiňovom a Komratom (hlavným mestom Gagauzka) v dôsledku osobitného postavenia Gagauzka.

A. Pozícia Európskeho parlamentu

Európsky parlament prijal 4. júla 2017 [pozíciu](#) k návrhu Komisie poskytnúť Moldavsku makrofinančnú pomoc (MFA) vo výške najviac 100 miliónov EUR. Parlament zdôraznil, že táto pomoc by mala posilniť hospodársky a sociálny rozvoj a jej uvoľnenie je podmienené rešpektovaním účinných demokratických mechanizmov vrátane systému parlamentnej demokracie a právneho štátu. Prvá splátka makrofinančnej pomoci bola v júli 2018 zmrazená po tom, ako boli miestne voľby v hlavnom meste Kišiňov, v ktorých vyhral opozičný kandidát Nastase, vyhlásené za neplatné.

B. Medziparlamentná spolupráca

Vzťahy medzi EÚ a Moldavskom sa posunuli na formálnu úroveň v roku 2014 podpísaním dohody o pridružení. Prvé zasadnutie Rady pre pridruženie medzi EÚ a Moldavskom sa konalo 16. marca 2015 a šiesta schôdza Parlamentného výboru pre pridruženie EÚ – Moldavsko sa uskutočnila v apríli 2018^[7]. Výbor v záverečnom vyhlásení a odporúčaní nabáda moldavské inštitúcie, aby spolupracovali a zameriavali sa na hmatateľné reformy, ktorých cieľom je priniesť konkrétne zlepšenia pre život občanov Moldavska vrátane zvyšovania prosperity a posilňovania právneho štátu, a zdôraznil, že je potrebné naďalej sa sústreďovať na vykonávanie dohody o pridružení a prehĺbenej a komplexnej zóny voľného obchodu. Výbor zdôrazňuje dôležitú úlohu, ktorú zohráva občianska spoločnosť pri monitorovaní vykonávania dohody o pridružení. Pripomína tiež, že je dôležité zabezpečiť pluralitu médií vrátane plurality televíznych staníc, ako aj ochranu nezávislých médií a slobodu prejavu. Osobitný dôraz bol kladený na boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí a na potrebu podporovať neustranné a dobre fungujúce súdnictvo, pričom sa orgány vyzývajú na zabezpečenie toho, aby sa v rámci novej stratégie súdnictva na obdobie 2018 – 2020 riešili existujúce nedostatky.

C. Pozorovanie volieb

Parlament bol v poslednom období pozvaný na pozorovanie každých parlamentných volieb v Moldavsku. Delegácia Európskeho parlamentu taktiež pozorovala prezidentské voľby v roku 2016. Delegácia vyjadrila ústrednej volebnej komisii uznanie za jej prácu a vyzdvihla vysoký počet ženských kandidátok, zároveň však odsúdila zneužívanie administratívnych zdrojov, nedostatočnú finančnú transparentnosť a nevyvážené informovanie v médiách. Parlament pozoroval aj moldavské parlamentné voľby vo februári 2019 a skonštatoval, že hlasovanie prebehlo bez vážnejších incidentov a vo všeobecnosti bolo dobre zorganizované. Vyskytli sa však obavy v súvislosti so správami o tom, že občania dostali peniaze

---

[7]http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/141500/1150543-5_VE.pdf

za odovzdanie hlasu určitým stranám v rámci organizovaného presunu voličov autobusom z Podnesterka. V predbežnej správe ODIHR sa uvádza, že kampaň bola poznačená obvineniami z nátlaku na verejných zamestnancov, vážnymi indíciami o kupovaní hlasov a zneužívaním štátnych zdrojov. Delegácia PACE uviedla, že nový volebný systém potvrdil hlavné obavy Benátskej komisie: chýbajúce účinné mechanizmy na zabránenie ovplyvňovania volieb bohatými podnikateľmi, slabý dohľad nad financovaním strán a kandidátov a nedostatočné postihy.

BIELORUSKO

V posledných desaťročiach sú vzťahy EÚ s Bieloruskom občas napäté v dôsledku neustáleho porušovania ľudských a občianskych práv v krajine. Od roku 2015 však Bielorusko zaujíma k EÚ a Východnému partnerstvu otvorenejší postoj. Jeho vzťahy so západnými krajinami sa zlepšili pred prezidentskými voľbami v októbri 2015. Hralo tiež dôležitú úlohu ako hosťiteľ rozhovorov o ukrajinskej kríze sprostredkovaných EÚ. EÚ sa v reakcii na to zaviazala k politike „kritickej angažovanosti“ voči Bielorusku, ako sa uvádza v [záveroch](#) Rady z 15. februára 2016.

Kým EÚ odsudzuje zdokumentované prípady porušovania ľudských práv v Bielorusku, Brusel je otvorený ďalšej angažovanosti EÚ a sektorovej spolupráci pod podmienkou, že vzťah bude založený na spoločných hodnotách. Konkrétne kroky, ktoré Bielorusko podniklo s cieľom dodržiavať univerzálne základné slobody, právny štát a ľudské práva, a to aj pokiaľ ide o trest smrti, stále zostávajú kľúčové pre formovanie politiky EÚ voči tejto krajine v nadchádzajúcich rokoch.

Rada 25. februára 2016 rozhodla o nepredĺžení reštriktívnych opatrení zameraných na 170 osôb a tri spoločnosti, ktorých zahrnutie do zoznamov už bolo pozastavené. Predĺžila však platnosť ostatných opatrení vrátane zbrojného embarga a zmrazenia aktív a zákazu cestovania voči štyrom osobám uvedeným na zozname v súvislosti s nevyriešeným zmiznutím dvoch opozičných politikov, podnikateľa a novinára. Rada predĺžila reštriktívne opatrenia do 28. februára 2020^[8].

V roku 2016 EÚ s Bieloruskom obnovila dialóg o ľudských právach a zatiaľ posledné kolo rokovaní prebehlo v júli 2017. V roku 2016 bola ustanovená koordinačná skupina EÚ – Bielorusko, aby bolo vytvorené fórum pre politický dialóg na úrovni vysoko postavených úradníkov. Hlavným cieľom tohto orgánu je usmerňovať spoluprácu medzi EÚ a Bieloruskom a dohliadať na ďalší rozvoj vzťahov. V apríli 2018 sa po piaty raz zišla koordinačná skupina EÚ – Bielorusko, pričom EÚ na tomto stretnutí zdôraznila potrebu komplexnej reformy volebných právnych predpisov, ako aj nesúhlas s trestom smrti^[9].

Bielorusko sa aktívne zúčastňuje na bilaterálnych aj multilaterálnych formátoch Východného partnerstva. Rokovania o partnerstve v oblasti mobility sa uzavreli v roku 2017 a v súčasnosti prebiehajú rokovania o zjednodušení vízového režimu a dohodách o readmisii. Obe strany sú v súčasnosti v záverečnej fáze rozhovorov o prioritách partnerstva, čo bude prvým dokumentom podpísaným medzi Bieloruskom a EÚ.

---

[8]<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/02/25/belarus-eu-prolongs-arms-embargo-and-sanctions-against-4-individuals-for-one-year/>

[9]https://eeas.europa.eu/delegations/belarus_en/43689/EU-Belarus%20Coordination%20Group%20met%20for%20the%20fifth%20time

Napriek nepopierateľnému pokroku je situácia v oblasti ľudských práv stále znepokojivá. Ďalším medzníkom v dvojstranných vzťahoch bola vlna protestov, ktoré sa v Bielorusku rozšírili vo februári a v marci 2017. EÚ dôrazne odsúdila zásah proti pokojným demonštrantom. Okrem toho zostáva Bielorusko jedinou krajinou na európskom kontinente, ktorá stále vykonáva trest smrti – v roku 2017 boli v tejto krajine popravení dvaja väzni a v roku 2018 ďalší štyria. Pravidelne sa iniciujú diskusie o moratóriu na trest smrti s cieľom jeho úplného zrušenia, zatiaľ však bez úspechu.

A. Pozícia Európskeho parlamentu

Európsky parlament prijal niekoľko uznesení, v ktorých Bielorusko kritizuje v súvislosti s politickými väzňami, obmedzovaním slobody médií a občianskej spoločnosti, nerešpektovaním ľudských práv vrátane zachovávanía trestu smrti a nedostatkami pri parlamentných voľbách. Dňa 6. apríla 2017 Parlament prijal [naliehavé uznesenie o situácii v Bielorusku](#), v ktorom odsúdil zásah proti pokojným protestom, ktoré v celej krajine prebiehali vo februári a v marci 2017. Vo svojom uznesení z 19. apríla 2018 Parlament vyjadril podporu kritickéj angažovanosti, ktorú EÚ uplatňuje voči Bielorusku, pokiaľ je podmienená konkrétnymi krokmi smerujúcimi k demokratizácii a dodržiavaniu základných slobôd a ľudských práv. Obzvlášť vyzval Bielorusko, aby sa pripojilo ku globálnemu moratóriu na výkon trestu smrti, čo by bolo prvým krokom k jeho trvalému zrušeniu. V uznesení zo 4. októbra 2018 Parlament opätovne odsúdil zastrašovanie a zadržovanie novinárov a nezávislých médií a znovu vyzval, aby sa zlepšilo dodržiavanie demokratických zásad, právneho štátu, ľudských práv a základných slobôd.

B. Medziparlamentná spolupráca

Vzhľadom na spôsob, akým v Bielorusku prebiehajú voľby, Európsky parlament neuznáva Národné zhromaždenie krajiny. Preto s týmto zhromaždením ani neudržiava bilaterálne vzťahy. Namiesto toho sa Delegácia Európskeho parlamentu pre vzťahy s Bieloruskom pravidelne stretáva s členmi bieloruskej opozície a občianskej spoločnosti, s ktorými diskutuje o politickom a hospodárskom vývoji v krajine. Podmienkou prizvania Bieloruska do Parlamentného zhromaždenia Euronest je splnenie kritérií organizácie OBSE (čo znamená, že kým nebudú splnené demokratické normy pre parlamentné voľby, nebudú v Parlamentnom zhromaždení Euronest ani v jeho jednotlivých orgánoch zastúpení bieloruskí poslanci). Delegácie Európskeho parlamentu však niekoľkokrát cestovali do Bieloruska, napríklad v júni 2015, júli 2017 a októbri 2018.

C. Pozorovanie volieb

Od roku 2011 Bielorusko nepozýva Európsky parlament na pozorovanie volieb. Posledné parlamentné voľby sa uskutočnili 11. septembra 2016 a sledovali ich pozorovateľské misie OBSE/ODIHR a PACE.

Mario Damen
04/2019

